

Szegedi Ítéltábla
Bf.III.67/2016/30.

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2016. június 14. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az emberrablás bűntette miatt **I.rendű vádlott és társai** ellen indított büntetőügyben a **Kecskeméti Törvényszék** 2015. november 30. napján kihirdetett **2.B.281/2015/41.** számú ítéletét **m e g v á l t o z t a t j a** az alábbiak szerint:

A szabadságvesztés büntetést

- I. rendű vádlott esetében 6 (hat) évre,
- II. rendű vádlott esetében 7 (hét) évre,
- III. rendű vádlott esetében 5 (öt) évre,
- IV. rendű vádlott esetében 5 (öt) évre

súlyosítja.

A (sértett neve) magánfél polgári jogi igényének érvényesítését **egyéb törvényes útra utasítja.**

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

A szabadságvesztésbe I. rendű és II. rendű vádlottak által 2015. november 30. napjától 2016. június 14. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítja.

Kötelezi II. rendű vádlottat a másodfokú eljárásban felmerült 20.000.- (húszezer) forint, III. rendű vádlottat 14.020.- (tizennégyezer-húszt) forint, IV. rendű vádlottat 14.020.- (tizennégyezer-húszt) forint bűnügyi költség megfizetésére, külön felhívásra, az állam javára.

Az ítélet ellen **fellebbezésnek nincs helye.**

I N D O K O L Á S :

A törvényszék ítélete ellen fellebbezést jelentettek be:

- az ügyész, valamennyi vádlott terhére, a büntetéseik súlyosítása érdekében
- I. rendű vádlott felmentése, védője elsődlegesen e vádlott felmentése, másodlagosan büntetésének enyhítése végett,

- II. rendű, III. rendű és IV. rendű vádlottak és védőik azonosan a büntetések enyhítése érdekében fellebbeztek.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség a Bf.323/2015/4/II. számú átiratában az ügyész által bejelentett fellebbezést, annak indokaival együtt fenntartotta; a tényállást és a bűnösségre levont első fokú következtetést alaposnak vélte, viszont a bűnösségi körülmények kiegészítésére tett indítványt. Összességében az első fokú ítélet megváltoztatását és a vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamának súlyosítását indítványozta, egyebekben viszont az első fokú ítélet helybenhagyását.

A fellebbező vádlottak közül II. rendű vádlott fellebbezését írásban, részletesen indokolta, megbánást tanúsított és fenntartotta a fellebbezését.

I. rendű vádlott védője a fellebbezésüket ugyancsak írásban, részletesen indokolta és annyiban módosította a fellebbezési indítványukat, hogy elsősorban védcének felmentésére, másodlagosan az elbírált bűncselekménynek legfeljebb kényszerítés büntettekénti minősítésére, másodlagosan az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására tett indítványt, harmadlagosan pedig a tettesi minősítés helyett arra, hogy az ítéletábla bűnsegédnek minősítse védcét. Negyedlegesen fenntartotta a büntetés enyhítésére bejelentett fellebbezésüket.

Kizárólag a vádlottak szabadságvesztésének súlyosítását célzó ügyészi fellebbezést ítélte alaposnak a másodfokú bíróság, egyebekben a fellebbezések alaptalanok, de a fellebbviteli főügyészség átiratában írt, a bűnösségi körülményekre vonatkozó indítványokkal egyetértett a másodfokú bíróság.

Az ítéletábla a Be. 348. § (1) bekezdése alapján a fellebbezésekkel megtámadott ítéletet, annak tényállását az annak megállapításához vezető eljárás egészének felülbírálatával vizsgálta felül függetlenül attól, hogy ki milyen irányban fellebbezett.

Ennek eredményeképpen megállapította, hogy a törvényszék részéről nem valósult meg eljárási szabálysértés, olyan, ami az első fokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez kellett volna vezessen.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás túlnyomórészt, döntő részében megalapozott [Be. 351. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont 2. fordulata].

A kismértékű megalapozatlanságot a másodfokú bíróság az iratok egybehangzó tartalmára figyelemmel a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásával, a tényállás következők szerinti kiegészítésével küszöbölte ki:

Nem állapítható meg ítéleti bizonyossággal, hogy milyen összegre, és milyen devizanemben történt a követelés a sértett irányába, így ahhoz képest az első fokú ítéletben megállapított 20% részesedésre vonatkozó megállapítást a másodfokú bíróság mellőzte, mert az ennél fogva értelmezhetetlen.

(sértett neve) magánfél valamennyi vádlottal szemben, kereken meg nem határozott, de több százezer forint összegű vagyoni és nem vagyoni kára megtérítésére polgári jogi igényt terjesztett elő azzal, hogy a pontosösszegeket majd képviselője jelenti be (nyomozati anyag 199. lapszám,

majd első fokú iratok 34. sorszámú jegyzőkönyv). Ennek a kiegészítésnek az a jelentősége, hogy a

magánfél polgári jogi igényt terjesztett elő, amivel az elsőfokú bíróság sem érdemben, sem formálisan nem foglalkozott.

A bűnjeljegyzékben szegecsvágóként leírt eszköz, amellyel az I. rendű vádlott ujjai levágással fenyegette a sértettet - az iratokból megállapíthatóan - valójában egy erővágó. Ennek az iratszerűség szempontjából van jelentősége, a bűnjelről való rendelkezés érdemét azonban nem érinti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság a széles körben lefolytatott bizonyítás eredményeképpen megalapozott tényállást állapított meg, amely teljes mértékben a most eszközölt kiegészítésekkel, illetve helyesbítéssel vált irányadóvá a felülbírálat számára.

Az I. rendű vádlott védője rendkívül nagy terjedelemben foglalkozott az egymással szemben álló bizonyítékokkal; alapvetően azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság egyfelől kizárólag a terhelő bizonyítékokat fogadta el a tényállás alapjául és értékelte azt védence terhére, másfelől ezt úgy tette, hogy egyes bizonyítékok bizonyos részleteit azok összességéből kiragadva fogadta el, míg más részleteket nem.

Ezt az aggályt nem osztotta az ítélőtábla.

Hosszú idő óta kialakult abban az ítélkezési gyakorlat, hogy a bizonyítékok mérlegelésének megszokott módja az, hogy a perbíróság egyes bizonyítékok azon részleteit, amelyek a többi bizonyítékkal, vagy egyes részleteivel összhangban van, elfogadja, míg másokat ugyanilyen okból elvet. Ez nem sérti a bizonyítékok mérlegelésének perrendszerűségét (BH 1998. 416.).

A bizonyítékok mérlegelésén keresztül a tényállást támadó védelmi fellebbezés tehát voltaképpen nem mást, mint a bizonyítékok mikénti mérlegelését támadja. A törvényen alapuló, ezért irányadó ítélkezési gyakorlat értelmében megalapozott első fokú tényállás esetén nincs törvényes lehetőség a bizonyítékok eltérő értékelésére a felülbírálat során. Ezért a bizonyíték-mérlegelést támadó védelmi fellebbezés nem vezethetett eredményre.

A megalapozott tényállásból a törvényszék helyesen következtetett mindhárom vádlott bűnösségére és a minősítés is megfelel a törvénynek.

A másodfokú bíróság hivatalból foglalkozott azzal az esetleges körülménnyel, hogy az ún. erővágó, illetve az injekciós fecskendő és -tű az állítottak szerint benne lévő altatóval, vagy nyugtatóval nem minősülhet-e felfegyverkezve elkövetésnek, aminek az a jelentősége, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 6. pontját alapul véve felfegyverkezve az követi el a bűncselekményt, aki az ellenállás leküzdése vagy megakadályozása érdekében az élet kioltására alkalmas eszközt tart magánál. Ez pedig az elbírált emberrablás bűncselekményének minősített esete [Btk. 190. § (2) bekezdés d) pont].

A vizsgálat ennek kapcsán kétirányú kellett legyen; egyfelől az ellenállás leküzdése vagy megakadályozása érdekében tartotta e két eszközt magánál az I. rendű vádlott, másfelől azok az élet kioltására alkalmasak-e. A bizonyítás nem terjedt ki ezen körülmények feltárására, és a vádhatóság az egész eljáráson végigvonulón sem vizsgálta e súlyosabb minősítés alapjául szolgáló felfegyverkezve elkövetést. Ennélfogva a másodfokú bíróság ugyan hivatalból vizsgálta, hogy helyes-e a törvényes minősítés, de az egyértelmű bizonytalanság miatt nem terjeszkedett túl az első fokú, egyébként is törvényes minősítésen.

Ami az I. rendű vádlott védőjének védenca mikénti elkövetői minősítését illeti, abban is helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság. Az alapul elfogadható tényállásból következően valamennyi vádlott tényállásszerű és társtettesi magatartást fejtett ki, egyikük sem maradt kívül a tényálláson, hanem abban tevőlegesen részt vettek; márpedig a társtettségben elkövetésnek eleme, hogy az elkövető a tényállásba "belépve" annak valamely elemét, akár a kényszerszert vagy a fenyegetést, akár a követelésnek érvényt-szerzést tényállásszerűen kifejtse; ez tehát minden vádlott esetében megállapítható.

Ami - továbbá - az I. rendű vádlott védőjének a kényszerítés bünteteskénti minősítésre irányuló indítványát illeti, a kényszerítés ún. valódi szubszidiárius bűncselekmény, következésképpen amennyiben bármilyen más bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelel a történeti tényállás, úgy a kényszerítés megállapíthatósága szóba sem kerülhet, mert az ilyen esetekben mindig háttérbe szorul.

Ami a hatályon kívül helyezést célzó I. rendű védelmi indítványát illeti, azzal sem értett egyet a kifejtettek miatt a másodfokú bíróság, sem eljárási, sem megalapozatlansági okból.

A bűnösségi körülményeket az elsőfokú bíróság nagyban-egészben maradéktalanul számba vette és helyesen is értékelte.

Ezeket azonban a másodfokú bíróság azzal egészítette ki, hogy a cselekmény részleteiben is alaposan történt megszervezése nyomatékos súlyosító, a csoportos elkövetés helyett pedig a társtettségben elkövetés az (BKv. 56. II/8. pont).

További nyomatékos súlyosítóként értékelte a másodfokú bíróság az útonálló, elvetemült jellegű elkövetést. Azt, hogy a sértettet a tanyán tartózkodás során oly mértékben sanyargatták és megalázták a vádlottak, hogy benne komoly halálfélelem alakult ki, amit akként fejezett ki vallomásában, hogy úgy érezte, helyzetéből élve nem szabadul. Reálisan számolhatott azzal, hogy esetleg élve nem is tud kiszabadulni a fogságból, ez az ítéletábla álláspontja is, az alapul vehető tényállás alapján. Ez olyan pszichés trauma a felnőtt férfi sértett számára is, ami nyomatékos súlyosító körülmény, ezt a fellebbviteli főügyészrségi álláspontot mindenben osztotta az ítéletábla.

Az I. és II. rendű vádlottak esetében súlyosító a kezdeményező szerep is, és mind a négy vádlott esetében a kitartó elkövetés, a II. rendű vádlott tekintetében pedig az, hogy felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt valósította meg a súlyos bűncselekményt, míg a IV. rendű vádlott esetében a büntetett előélet a súlyosító.

A II., III. és IV. rendű vádlottak esetében a bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomást nem értékelte enyhítőként a másodfokú bíróság tekintettel arra, hogy I., II. és III. rendű vádlottaknál nem értékelte enyhítőként a bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomást a másodfokú bíróság, mert megállapítható a tárgyalási jegyzőkönyvből, hogy a vallomástételt megtagadták, csupán észrevételi jogukkal éltek, ami nem értékelhető teljes vallomástételnek és nem járhat enyhítő megítéléssel.

A BKv. 56./II/11. pontja értelmében kizárólag abban az esetben értékelhető az ilyen jellegű terhelti vallomás enyhítőként, amennyiben a terhelt - akár részbeni, bűnösségét is elismerő - vallomást tesz.

Az I. rendű vádlott esetében a négy kiskorú gyermekről, a II. rendű vádlott tekintetében két kiskorú gyermek eltartásáról való gondoskodást enyhítőként értékelte a másodfokú bíróság. Abban nem tévedett az elsőfokú bíróság, hogy III. rendű vádlott esetében pusztán a gyermektartási

kötelezettség, de a nem tényleges gyermektartás nem képezhet enyhítő körülményt.

A kiegészített bűnösségi körülményeket alapul véve az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban, hogy a vádlottak súlyos beszámítású bűncselekménye miatt kizárólag végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás a szükséges és arányos büntetés és mellékbüntetés, mert ezek szolgálják az általános és speciális megelőzés büntetési célját.

Abban azonban tévedett, hogy az I. és II. rendű vádlottak esetében az irányadó középértéket egy évvel meghaladó, illetve a középértékkel azonos tartamú szabadságvesztést szabott ki, a III. és IV. rendű vádlottak esetében pedig indokolatlanul a középértéket alulmúló mértékű a kiszabott szabadságvesztés.

Az emberrablás bűncselekménye rendkívül veszélyes a társadalomra. Ez megnyilvánul abban is, hogy előkészületét is büntetni rendeli a törvény. A fokozott társadalomra veszélyességre, a büntetési nem megválasztásakor és annak mértéke meghatározásakor kell adekvát választ adni. Ezt az elsőfokú bíróság nem tette meg az indokolatlanul enyhe mértékű szabadságvesztés kiszabásával, azok tehát lényeges súlyosításra szorultak.

Ugyanakkor a közügyektől eltiltás mértéke igazodik a bűncselekmény jellegéhez, tárgyi súlyához és a vádlottak társadalomra veszélyességéhez, azok lényeges súlyosítását nem látta indokoltnak az ítélőtábla.

Figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság a polgári jogi igényt, így arról sem formálisan, sem érdemben nem rendelkezett. Az érdemi rendelkezésre ugyan lett volna lehetőség [BKv. 81., 2. pont], de a pontos összecszerűség hiányában az nem volt kivitelezhető, ezért a másodfokú bíróság a Be. 335. § (1) bekezdés 2. mondatának alkalmazásával, annak érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Ezzel annyiban megkönnyítette a magánfél helyzetét, hogy a polgári perben érvényesíthető kártérítési igény jogalapját - a vádlottak bűnösségét [polgári jogi vétkesség] eldöntötte.

A bűnjel megnevezésének pontosítása a bűnjelről történt rendelkezést nem érintette, amint az már kifejtést nyert.

A törvényszék egyéb ítéleti rendelkezései mindenben megfeleltek a törvénynek, ezért a kifejtettek miatt az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a már írtak szerint megváltoztatta, egyebekben viszont a Be. 371. § (1) bekezdése alapján azt helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a Be. 381. § (1) bekezdése és 338. (1) bekezdése alapján határozott a másodfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről, és a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján számította be az érintett vádlottak esetében szabadságvesztésükbe a további, előzetes fogvatartásban töltött időt.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 386. §-a zárja ki.

Szeged, 2016. június 14.

Dr. Harangozó Attila s. k.
a tanács elnöke

Dr. Katona Tibor s. k.
a tanács tagja, előadó

Dr. Nikula Valéria s. k.
a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla Bf.III.67/2016/30. számú ítélete és a Kecskeméti Törvényszék 2.B.281/2015/41. számú ítéletének a jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős és végrehajtható.

Szeged, 2016. június 14.

Dr. Harangozó Attila s. k.
a tanács elnöke